

VNÍMÁNÍ BEZPEČNOSTI V ČR

Ve 21. století čelí Západní civilizace a samozřejmě samotná ČR mnoha bezpečnostním hrozbám, které se snaží za pomoci ozbrojených a bezpečnostních složek eliminovat (bezpečnostním hrozbám a rizikům jsme se věnovali ve Čtrnáctideníku [č. 19/2014](#)). V současné době není však zcela jasné, zda naše společnost a politická reprezentace chce zajišťovat bezpečnost v rámci euroatlantických struktur či se více orientovat na Rusko. Aktuálním příkladem jsou výroky některých zákonodárců k otázce o průjezdu amerického vojenského konvoje, které jsou bohužel v mnoha případech absolutně mimo mísu. Proto je aktuální číslo zaměřeno zejména na přístup naší společnosti k aktuálním bezpečnostním hrozbám a názory na jejich řešení.

CO JE PRO NÁS NEJVĚTŠÍ HROZBOU A ČEHO SE OBÁVÁME

Podle Centra pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i. (dále jen CVVM) vidíme budoucnost lidstva (58 %) a samotné české společnosti (53 %) pesimisticky. Největší hrozbou je pro občany ČR mezinárodně organizovaný zločin (65 %), terorismus (62 %), radikální náboženská hnutí (47 %) a epidemie (42 %). Co se týče ohrožení v podobě jednotlivých států, za největší hrozbu považujeme Ruskou federaci (28,2 %), dále Ukrajinu (16,4 %) a Irák (14,9 %). Zajímavostí je, že Spojené státy jsou hrozbou pro 5,5 % dotázaných a 21,3 % dotázaných nevidí jako hrozbu žádný stát.¹

Státy představující hrozbu pro bezpečnost ČR (v %)

	12/06	12/07	12/08	12/09	12/10	11/14
Ruská federace	10	16	17	14	11	28
Ukrajina	3	2	2	3	2	16
Irák	23	16	16	17	14	15
Írán	16	17	12	17	13	9
Afgánistán	10	8	14	11	17	9
Sýrie	1	0	0	0	0	6
USA	8	12	8	5	5	6
KLDR	10	3	3	6	11	5
Čína	7	7	8	9	7	3
Pákistán	3	3	6	4	4	3
Izrael	5	3	2	3	3	3
Palestina	4	2	1	1	3	2
Německo	2	3	1	2	3	1
Takový stát neexistuje	21	23	28	28	28	21
Neví	24	23	25	26	25	20

Pozn.: Zaokrouhleno na celá čísla. Údaje vyjadřují, kolik procent respondentů označilo daný stát za ohrožení pro ČR. Respondenti mohli uvést až tři země, součet všech možností tak dává 300 %.

Dopočet do 300 % ve sloupcích tvoří ostatní země a položky „bez odpovědi“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

¹ TUČEK, Milan. *Bezpečnostní rizika pro Českou republiku podle veřejnosti – listopad 2014*. [online]. s. 2 – 8. [cit. 16. března 2015]. Dostupné na World Wide Web: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7310/f3/ov141203.pdf.

Další zajímavá zjištění prezentoval výzkum k toleranci k vybraným skupinám obyvatel. Nejhůře se umístily čtyři skupiny obyvatel, a to lidé závislí na drogách (91 %) a alkoholu (78 %), lidé s kriminální minulostí (76 %) a psychicky nemocní lidé (70 %). Největší meziroční nárůst neoblíbenosti byl zaznamenán u cizinců žijících v ČR (z 25 % na 31 %) a lidí jiného náboženského přesvědčení (z 11 % na 20 %). Negativní postoje vyznávali zejména obyvatelé s nižší životní úrovní a lidé starší 60 let.²

Dalším výzkum CVVM se týkal vztahu k národnostním skupinám žijící v ČR. Negativně jsme se vymezili vůči Romům, Arabům, Albáncům a Rumunům. Další výsledky s časovým vývojem naleznete v tabulce níže.³

Vztah k národnostním skupinám žijícím v ČR – vývoj v čase (%)

	III/2013	III/2014	II/2015
Češi	1,69	1,58	1,59
Slováci	1,79	1,72	1,76
Poláci	2,47	2,40	2,47
Řekové	2,72	2,58	2,72
Němci	2,87	2,83	2,82
Židé	2,80	2,67	2,83
Maďaři	2,96	2,80	2,88
Bulhaři	2,98	2,88	2,95
Vietnamci	3,26	3,09	3,11
Srbové	3,16	3,07	3,19
Čiňané	3,35	3,28	3,25
Rusové	3,11	3,27	3,31
Ukrajinci	3,57	3,36	3,44
Rumuni	3,60	3,56	3,55
Albánci	3,66	3,65	3,74
Arabové	-	3,79	4,02
Romové	4,24	4,21	4,30

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Podle průzkumu nám způsobují cizinci nárůst kriminality (66 %), zvýšení nezaměstnanosti (65 %) a znamenají pro nás zdravotní riziko v podobě šíření nemocí (57 %). Cizinci by se měli co nejvíce přizpůsobit našim zvyklostem (podle 70 % občanů). Dlouhodobý pobyt bez omezení by umožnilo pouze 5 % dotázaných. Naopak 77 % za určitých podmínek a 16 % by neumožnilo cizincům dlouhodobý pobyt vůbec. Pobyt bychom umožnili

² TUČEK, Milan. *Tolerance k vybraným skupinám obyvatel – únor 2015*. [online]. s. 2 – 3. [cit. 16. března 2015]. Dostupné na World Wide Web: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7358/f3/ov150316.pdf.

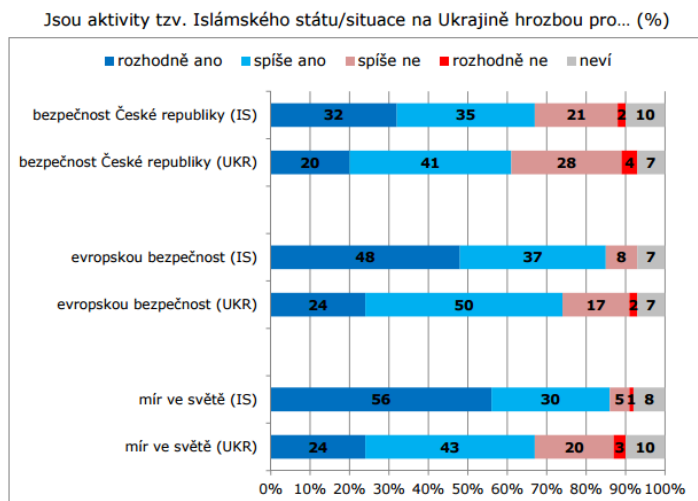
³ ČERVENKA, Jan. *Vztah české veřejnosti k národnostním skupinám žijícím v ČR – únor 2015*. [online]. s. 2. [cit. 16. března 2015]. Dostupné na World Wide Web: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7352/f3/ov150306.pdf.

zejména kvůli studiu, získání praxe, sloučení rodiny či kvůli válkám a hladomoru.⁴

UKRAJINA VS. ISLÁMSKÝ STÁT

Ukrajinská krize, od které uběhly již dva roky a ze které mimo jiné vyústila anexe Krymu, přerostla ve válečný konflikt. Navíc jsme svědky různých teroristických útoků ze strany Islámského státu v Evropě a tlaku médií, které se této hrozbě téměř denně věnují.

Těmto dvěma událostem se věnoval další průzkum veřejného mínění CVVM. Pro české občany představují aktivity Islámského státu větší hrozbu než situace na Ukrajině.⁵ Podrobné výsledky naleznete v grafu níže.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 9. 2. 2015, 1069 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

POSTOJE OBČANŮ K NATO A OBRANĚ ČR

Podle společnosti STEM důvěřuje 71 % našich občanů Armádě ČR⁶. V průzkumu „Armáda a veřejnost 2014“ Univerzity obrany (dále jen UO) označilo 81 % dotázaných AČR jako nezbytnou pro obranu státu. Podle dalšího průzkumu CVVM uvedlo 89 % dotázaných, že je zapotřebí suverenitu naší země bránit za každou cenu.

Na druhou stranu si podle průzkumu UO 45 % dotázaných myslí, že náklady na obranu zatěžují státní rozpočet a pouze 25 % dotázaných uvedlo, že je připraveno svoji zem bránit. Ovšem 61 % dotázaných

je přesvědčeno, že by obyvatelstvo mělo být připraveno i na obranu státu. Nicméně pouze 19 % by bylo ochotno vstoupit do jednotek aktivních záloh (pouze 4 % uvedla, že rozhodně ano).

Dále z průzkumu UO vyplynulo, že 66 % dotázaných nemá zájem získávat více informací o AČR, téměř 90 % dotázaných se nezajímá či nevyhledává informace o AČR a 75 % ani nezná webové stránky AČR. V neposlední řadě celkem 60 % dotázaných se vůbec nezajímá o problematiku související s bezpečností a obranou státu a 36 % uvedlo, že pouze trochu. Dále podle průzkumu nesouhlasilo 49 % dotázaných se zvyšováním rozpočtu MO ČR a více než 40 % považuje za adekvátní, aby se rozpočet na obranu státu snižoval k 1 % HDP, a to i přesto, jakým hrozbám ČR a alianční země NATO čelí.

Co se týče postoje Čechů k NATO, 81 % dotázaných považuje NATO za potřebnou organizaci (podle průzkumu CVVM). Působení ČR v NATO podporují zejména lidé s vyšším vzděláním, ve věku 30–44 let, s dobrou životní úrovní a lidé podporující pravicové strany.

ZÁVĚR

V předchozích odstavcích jsme se dozvěděli, co náš národ trápí a jaký máme postoje k jednotlivým názorům v oblasti bezpečnosti – jsme pesimističtí, máme obavy z budoucnosti, národnostních menšin, Ruské federace, Islámského státu a uvědomujeme si, jakým hrozbám čelíme. Na druhou stranu nás témata spjatá s bezpečnostní politikou nezajímají a nejsme ochotni investovat více financí na eliminaci samotných rizik, a to i přes to, že půl dne cesty z naší země na východ probíhá válka.

Pokud by se tedy provedl výzkum veřejného mínění na otázku, co jste pro svoji bezpečnost schopni obětovat? Vyšší daně? Zrušit sociální benefity? Sami sebe? Podle mého názoru, stejně tak jako ve většině členských zemí EU, by byla odpověď převážně negativní, pokud by nehrozilo bezprostřední nebezpečí.

To se samozřejmě projevuje i ve volbách a aktuálních stranických preferencích. Nejpopulárnější politickou osobností je v ČR Andrej Babiš a Bohuslav Sobotka, kteří těmto tématům nerozumí, v předvolebních kampaních se jim nevěnovali a v jednotlivých prohlášeních se k těmto tématům staví neutrálně až nečinně (tak jako samotná společnost). Na základě aktuálních volebních preferencí můžeme navíc očekávat, že pokud se nestane v naší zemi nečekaná událost, politické elity současné, respektive i budoucí vlády se budou tématům spojeným s bezpečností věnovat pouze v nezbytně nutných případech (čest výjimkám – př. současný ministr zahraničních věcí ČR Lubomír Zaorálek), stejně tak jako samotná EU.

⁴ ČADOVÁ, Naděžda. *Postoje české veřejnosti k cizincům – únor 2015*. [online]. s. 2 – 3. [cit. 16. března 2015]. Dostupné na World Wide Web:

<http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7350/f3/ov150303b.pdf>.

⁵ ČERVENKA, Jan. *Česká veřejnost o tzv. Islámském státu – únor 2015*. [online]. s. 6. [cit. 16. března 2015]. Dostupné na World Wide Web:

<http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7357/f3/pm150313.pdf>.

⁶ STEM. *Důvěra našich občanů v policii a armádu*. [online]. [cit. 16. března 2015]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.stem.cz/clanek/3035>>.

